

สมรรถนะของพยาบาลอาชีวอนามัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพในสถานประกอบการ ภาคตะวันออก
Occupational Health Nurses' Competencies in Health Promotion in Enterprises, Eastern
Region

ฉันทนา จันทวงศ์, นิสากร กรุงไกรเพชร, อริสรา ฤทธิงาม
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทนำ การเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของพยาบาลอาชีวอนามัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพในสถานประกอบการ ภาคตะวันออก

วิธีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายคำนวณตามสัดส่วนของพยาบาลวิชาชีพในสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดใหญ่ ภาคตะวันออก จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว จำนวน 202 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 โดยใช้แบบสอบถามสมรรถนะการบริการอาชีวอนามัยของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา เก็บข้อมูลได้ 107 คน คิดเป็น ร้อยละ 54 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.1 มีอายุ 21 – 30 ปี ร้อยละ 42.7 สถานภาพโสดร้อยละ 47.0 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 91.5 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระหว่าง 1 – 10 ปี ร้อยละ 41 ($\bar{x} = 12.37$ ปี, $SD = 10.07$ ปี) ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ (อัตราจ้าง ลูกจ้าง) ร้อยละ 30.8 รองลงมา คือ พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ ร้อยละ 26.5 เคยอบรมหลักสูตรเฉพาะทางพยาบาลอาชีวอนามัย 4 เดือน ร้อยละ 14.5 เคยอบรมการพยาบาลอาชีวอนามัยระยะสั้น 60 ชม. ร้อยละ 13.7 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ 8 ชม./วัน ร้อยละ 42.8, 12 ชม./วัน ร้อยละ 28.2 สมรรถนะการบริการพยาบาลอาชีวอนามัยของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ พบว่าสมรรถนะด้านความรู้ในการให้บริการพยาบาลอาชีวอนามัย ทั้ง 4 ด้านใหญ่และรายย่อย อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะ ความรู้ในการให้บริการด้านการพยาบาลอาชีวอนามัยและการดูแลต่อเนื่อง ($\bar{x} = 2.47$, $SD = .72$) ด้านอาชีวอนามัย ($\bar{x} = 2.28$, $SD = .79$) ด้านสาธารณสุข ($\bar{x} = 2.21$, $SD = .70$) ด้านการประเมินความเสี่ยง ($\bar{x} = 2.19$, $SD = .89$) สมรรถนะด้านทักษะในการบริการพยาบาลอาชีวอนามัยในสถานประกอบการ ทั้ง 7 ด้านใหญ่และรายย่อย อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะด้านทักษะในการบริการพยาบาลอาชีวอนามัยในสถานประกอบการ ($\bar{x} = 2.42$, $SD = .67$) ด้านการให้ความรู้และการติดต่อสื่อสาร ($\bar{x} = 2.41$, $SD = .70$) ด้านการประสานความร่วมมือ ($\bar{x} = 2.27$, $SD = .76$) ด้านการจัดการข้อมูลทางสุขภาพของแรงงาน ($\bar{x} = 2.20$, $SD = .77$) ด้านการให้บริการอาชีวอนามัยอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 2.15$, $SD = .84$) การบริการอาชีวอนามัยในโรงงาน ($\bar{x} = 2.12$, $SD = .79$) ด้านการวิจัยและการวางแผนงานอาชีวอนามัย ($\bar{x} = 2.07$, $SD = .80$) สมรรถนะด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลในการบริการอาชีวอนามัย ทั้ง 3 ด้านใหญ่และรายย่อย อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากคะแนนมากไปหาน้อย ดังนี้ สมรรถนะด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลในการบริการอาชีวอนามัยด้านจริยธรรมวิชาชีพ ($\bar{x} = 2.91$, $SD = .63$) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ($\bar{x} = 2.64$, $SD = .68$) ด้านปฏิสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.57$, $SD = .67$)

สรุปและอภิปราย พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ มีทักษะที่จำเป็นในการจัดบริการอาชีวอนามัยในสถานประกอบการในระดับน้อย นั่นคือ สมรรถนะด้านความรู้ในการให้บริการอาชีวอนามัย ทั้ง 4 ด้าน สมรรถนะด้านทักษะในการบริการอาชีวอนามัยในสถานประกอบการ ทั้ง 7 ด้าน แต่สมรรถนะด้านคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลในการบริการอาชีวอนามัย ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า พยาบาลได้รับการอบรมการพยาบาลอาชีวอนามัยระยะสั้นและเฉพาะทาง 4 เดือนในสัดส่วนที่ต่ำ องค์กรของพยาบาลและกฎหมายยังไม่ได้กำหนดสมรรถนะพยาบาลในสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะ สถาบันที่จัดการอบรมควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็น สถานประกอบการ กำหนดรับสมัครพยาบาลที่ผ่านการอบรมระยะสั้นหรืออบรมเฉพาะทาง สมาคมพยาบาลอาชีวอนามัย สภาการพยาบาลควรกำหนดสมรรถนะพยาบาลในสถานประกอบการ

คำสำคัญ สมรรถนะ พยาบาลอาชีวอนามัย สถานประกอบการ